

DIS- kutabelt

Medlemsblad för DIS Syd

Nr 4, 2017

*DIS-kutabelts läsare önskas en
GOD JUL och ett GOTT NYTT ÅR*

DISkutabelt,
medlemsblad för Föreningen för
Datorhjälp i släktforskningen,
region syd. DIS Syd.
Utgivningsbevis 21725

Upplaga
3 200 ex, 4 ggr/år

Ansvarig utgivare
Jan Nilsson

Redaktör
Mats J. Larsson
mats@dis-syd.se

Tryck
GL Tryck Kristianstad

DIS Syd
Porfyrvägen 20, 224 78 Lund
046-2221690
Bg 4246-7058
Org.nr 846005-7527
Hemsida:
<http://www.dis-syd.se>

Årsavgift (from 2018)
Helbetalande 70 kr
Famijemedlemskap 35 kr
Medlemsskap i DIS centralt erfordras.
Helbetalande 120 kr
Famijemedlemskap 60 kr

Adressändring
Anmäls alltid av medlemmar via
<https://www.dis.se/sjalvservice-medlemmar>

Jobbigt...

Då är snart mitt tjugosjätte år till ända sen vi startade DIS Syd på Hvilans lantbruksskola och Björn Johansson flög ner från Linköping och undervisade våra första faddrar. Det är den Björn Johansson som ritat vår ursprungliga logga med trädet.

På vårt höstmöte blev jag hyllad av DIS med en handgjord trästaty av DIS-trädet med en klocka (den sista av totalt sex stycken tillverkade). Den överlämnades av *Trollet*, sekreterare i DIS under mina tjugofem år i styrelsen för DIS Syd.

Detta året har varit tufft för mig. Det började med att jag ramlade av cykeln en massa gånger, eftersom jag inte kunde hålla balansen. Likaså gick jag och ramlade. Då jag fick en rullator och det fungerade bra under sommaren, men när folk kom hem från semestern så fanns det inga p-platser vid torget i Staffanstorp, där jag har min butik. Jag hade sådan tur att jag kom över en begagnad trehjuling och efter en veckas träning så fungerar det jättebra att ta sig fram med den.

Orsaken till den dåliga balansen är min diabetes. Mina nervtrådar under fötterna är skadade så att hjärnan inte får reda på var jag är och det innebär att jag inte kan hålla balansen, vilket i sin tur innebär att jag har svårt att lasta min bil från vårt "lager" i källaren, när jag ska åka i DIS Syd-ärenden.

Därför har jag beslutat att sluta som föreningens ordförande i samband med vårt årsmöte i mars nästa år.

GOD JUL och GOTT NYTT ÅR till Er ALLA!
Vi syns och hörs!

Jan Nilsson
Eder Ordförande

Bidrag till DIS-kutabelt

Vill du dela med dig av dina erfarenheter av släktforskning med eller utan dator? Har du synpunkter på vår tidning eller vår förening. Vi tar gärna mot ditt bidrag i **DIS-kutabelt**. Kontakta vår redaktör Mats J Larsson på 044-12 63 91 eller mats@dis-syd.se. Manusstopp för nästa års första nummer är den 29 januari 2018.

Material kan skickas till redaktören. Författarna ges möjlighet att granska de redigerade artiklarna före tryckning. Citat ur **DIS-kutabelt** får göras om källan anges. För återgivning av signerade artiklar samt illustrationer krävs tillstånd av författaren, illustrationören eller fotografen.

Bilden på första sidan har redaktören tagit. Foton från DIS Syds höstmöte och på Arkivens dag har tagits av redaktören och Jan Nilsson. Hans Bjernevik heter fotografen på funktionärsträffen i Linköping och Lars-Åke Sellberg plåtade på Släktforskardagen i Helsingborg. Redaktören har tagit fotot av Magnus Hellblom. Lena Ringbrant Ekelund, Josefine Nilson och Helge Olsson har lämnat illustrationer till sina artiklar.

Redaktörens spalt

När jag håller på att slutföra julnumret av **DIS-kutabelt** får jag ett e-brev med en artikel, komplett med text och bilder. Jag är egentligen klar med tidningen, jag håller på med min egen spalt och jag väntar på ordförande Jans drapa. Och så återstår vårens program för DIS Syd. Det ska styrelsen fastställa på tisdag kväll vid sitt första styrelsemöte på Skype.

En artikel till - och tidningens alla sidor är redan fulla med text och bilder. Det är emellertid ett kärt besvär för en redaktör, även om det blir en del merarbete. Det är bara att sätta in fyra sidor till i tidningen. Jag tror inte att Josefine Nilsons artikel om *Gravstensfynd på Raus Kykogård* fyller hela fyra sidor i tidningen, trots de fina bilder som hon bifogat. Jag får väl hitta på något själv. - Vad får ni se när ni läser tidningen.

Josefine, som är ledamot av DIS styrelse och bosatt i Huskvarna, har rötter i Raus. Hon skrev så här; *Ibland rinner det ur mig en text som kanske kan ge någon annan en trevlig lästund. Den här är på temat En glädjande händelse och kopplat till lite släkthistoria à la Allt för Sverige. Om du tycker den är läsvärd så ...* Klart jag gör! Tar in den och publicerar. Mycken tack Josefine och grattis till gåvan att *ibland rinner det en text ur mig*.

I övrigt är innehållet i tidningen som vanligt blandat. Det finns referat från vårt höstmöte i Hässleholm, från DIS funktionärsträff i Linköping, en dansk-svensk släktforskardag i Helsingborg och från Arkivens dag på ArkivCentrum Syd i Lund. Ni finner också ett referat från ett föredrag som jag bevistade på Släktforskardagarna i Halmstad, men som inte rymdes i förra numret. Dessutom presenteras vår nye Disgenfadder Magnus Hellblom från Lund och så som vanligt Helge Olsson med Macspalten. På sista uppslaget kan ni se DIS Syds utbildningsprogram för vårterminen 2018. Även till våren har styrelsen bestämt att föreningens utbildningar och informationer om Disgen 2016 ska vara gratis för våra medlemmar.

När jag sitter här i redaktionslyan vid Nosabykanalen och försöker värka ur mig något intelligent och

eventuellt något av värde dyker det upp associationer till några av artiklarna i tidningen.

Jag skrev att Magnus Hellblom är från Lund, men han har berättat för mig att han är bosatt på en åker i Stångby, med postadress Lund. Åkern är belägen där slaget vid Lund en gång stod. Jag bodde höstterminen 1953 hos min faster Titti och farbror Uno, stinsen, i stinsbostaden vid järnvägsstationen i Stångby. Min mor låg då på sjukhus i Lund. Inte visste jag som liten påg att jag varje dag cyklade över ett gammalt slagfält mellan Stångby och skolan i Vallkärra. Jag minns mest att skolvägen var lång och att det alltid blåste motvind i båda riktningar. I vuxen ålder fick jag veta att huset som ligger så ensamt mellan byarna kallades *Blåsetorp*. Det namnet förstod jag direkt!

När min far Ture föddes på våren 1912 berättade, hans 11 år äldre syster, Hanna, senare en historia som har fått en plats i familjelegenden. Lille Ture döptes i sitt hem på Hjerup 4 i Uppåkra. Efteråt serverades det kaffe för gästerna, medan Hanna fick passa sin lillebror i ett annat rum. Plötsligt hör gästerna psalmsång från det rummet och kyrkoherden går dit för att höra bättre. Det är Hanna som sjunger *Närmare Gud till dig* för att vyssja Ture. Prästen frågar Hanna varför hon sjunger just den psalmen? Jo - svarar Hanna, jag har läst i tidningen att man sjöng och spelade den psalmen på *Titanic* när fartyget var på väg att sjunka. Ture är född den 9 april och *Titanic* gick under den 14. På *Titanic*utställningen, som nu pågår i Malmö, får man veta att det saknas belegg för att fartygsorkestern spelade just den psalmen. Släkten är emellertid i gott sällskap eftersom Mikael Wiehe för fram samma skröna i *Andraklasspassagerarens sista sång*.

Jag önskar **DIS-kutabelts** läsare en lång och härlig julhelg och ett gott nytt släktforskarår.

Mats J Larsson

Innehåll

- 2 Ordförandens spalt
Nästa nummer av *DIS-kutabelt* och foton i detta
- 3 Redaktörens spalt
- 4 DIS Syds höstmöte av Mats J Larsson
- 5 Funktionärsträffen 2017 i Linköping av Staffan Knös, Lena Ringbrant Ekelund och Anders Lindberg
- 9 Släktforskardag i Helsingborg av Anders Lindberg
- 10 Arkivens dag av Mats J Larsson
- 12 Gravstensfynd på Raus kyrogård av Josefine Nilsson
- 14 Saxade tips och notiser
- 15 Tomtarnas julklapptips
- 16 Är handskriften på väg att försvinna? referat av Mats J Larsson
- 17 Magnus Hellblom ny Disgen-fadder
Macspalten med Helge Olsson
Disbytannons
- 18 Program DIS Syd våren 2018
- 20 DIS Syd styrelse, faddrar och övriga funktionärer

DIS Syds Höstmöte 2017

Den 22 oktober – en regnig höstdag – hade drygt 50 medlemmar rest till Hässleholm för DIS Syds traditionella höstmöte. Mötesplatsen var som vanligt Senioren som ligger centralt i staden. Dock var det lite svårare än vanligt att ta sig dit, åtminstone med bil p.g.a. trafikomläggning i centrum.

Mötet startade med att Elisabeth Leek, som representant för föreningen DIS, uppvaktade DIS Syd och i synnerhet vår ordförande Jan Nilsson. Elisabeth är sekreterare i DIS Styrelse och går vanligtvis under namnet Trollet.

Trollkram

Jan med klockan

Det hade nästan på dagen gått 25 år sedan DIS Syd bildades och det ville DIS och Elisabeth uppmärksamma. Jan var en av dem som bildade vår förening 1992 och Jan har varit styrelseledamot sedan dess och under merparten av de 25 åren föreningens ordförande. Även Kerstin Olsson har varit suppleant och senare ledamot i DIS Syds styrelse under alla 25 åren. Elisabeth uppvaktade DIS Syd med en klocka av trä i form av DIS gamla logotype, något som verkligen gladdade ordförande Jan.

Så fortsatte höstmötet med det traditionella föredraget, som denna gång handlade om nästa version av Disgen. Föredragshållare var Patrik Hansson från Eslöv som arbetar som utvecklare hos föreningen DIS, huvudsakligen med Disgen-programmet. Innan det kommer en ny betalversion av Disgen kommer en uppdatering av Disgen2016 med nummer 6. Upp-

dateringen kommer före årsskiftet och består till stor del av felrättningar.

Uppdatering Disgen2016.6

Patrik berättade att över 100 buggrättningar har gjorts i programmet liksom att ett 10-tal kartbuggar har rättats till. De nya personidentiteterna kommer i den versionen med vid utskrifterna, som det var i Disgen 8.2. Analysfunktionerna blir förbättrade, bl.a. går de snabbare om man har stora databaser. Dessutom har funktionerna för att arbeta med importerade faddrar förbättrats.

Patrik Hansson lägger ut texten

Disgen Ask

Nästa betalversion av Disgen har arbetsnamnet Disgen Ask. Inget är ännu bestämt när lanseringen ska ske. Tanken är att kommande betalversioner av Disgen ska komma tämligen ofta och då vara ganska billiga, berättade Patrik. Han informerade om de förändringar och förbättringar som kan komma i Disgen Ask. Efter föredraget var det möjligt att ställa frågor till Patrik.

- Ytterligare notisinställningar kommer att vara möjliga när man lägger till en ny person
- Föräldraknappen försvinner och programmet återgår till den ordning som gällde i Disgen 8, med separata knappar för far och mor
- Det tillkommer en ny utskriftsvariant för X-match för DNA
- Det tillkommer nya dra- och släppfunktioner, bl.a. för att koppla faddrar till fadderbarn och för att byta ordningsföljden på notiser
- När det gäller ortsträdet så tillkommer en överordnad nivå med världen och världsdelar, som har betydelse för att det ska bli rätt i utskrifterna
- Namnfälten ändras så att det blir möjligt att registrera flera efternamn och bestämma vilka olika varianter som ska presenteras i utskrifter
- Sökdialogen kommer att möbleras om, bl.a. får flaggorna en egen flik och det blir förbättringar av funktionerna analysera och kontrollera notiser

- För medlemmar som ser dåligt planeras bättre förstöringsmöjligheter.
- De tidigare funktionerna för att kontrollera och rätta databasen från Disgen 8 återkommer
- Och slutligen kommer en Släktöversikt med fyra generationer i en timglasvariant.

Föreningsmöte

Därpå hölls ett föreningsmöte som på dagordningen hade att fatta beslut om en ändring av föreningens stadgar (3 §). Till mötesordförande utsågs Staffan Knös med Anders I Andersson som sekreterare. Justeringsmän blev Magnus Hellblom och Lars-Åke Stenemo. Stadgeändringsförslaget har tidigare godkänts vid DIS Syds årsmöte den 2 april. För att träda i kraft krävdes att föreningsmötet skulle fatta samma beslut. Så skedde och ändringen innebär att verksamhetsberättelse och revision ska avlämnas och genomföras två månader efter verksamhetsårets slut. Tidigare var tidsfristen 30 dagar.

Demonstration av DIS produkter. Bakom borden uppfifrån ses Bo Lundgren, Staffan Knös, Anders Lindberg ätandes och Anders I Andersson

Till vänster ses auditoriet inför höstmötet

Fika, bokbord, Disgen och Disbyt

Efter mötet serverade värden på stället Pelle Fredriksson kaffe eller te med goda smörgåsar och deltagarna kunde botanisera vid Skånes Släktforskarförbunds bokbord, som fanns på plats. Det fanns också rika tillfällen att besöka våra stationer där bl.a. Disgen 2016 och Disbyt demonstrerades av faddrar och Disbytombud.

Mats J Larsson

Funktionärsträffen 2017 i Linköping

Sista dagen i september samlades ett hundratal DIS-funktionärer i Linköping för den årliga funktionärsträffen, varav ett tiotal från DIS-Syd. För lördagseftermiddagen och söndagen fanns ett digert program med presentationer och workshops som vår verksamhetsledare Christer Gustavsson upprättat.

Träffen inleddes med att vår ordförande Daniel Berglund hälsade alla välkomna. Därefter hedrades vår tidigare ordförande, under 19 år, Sture Bjelkåker, som avled i början på året, med en tyst minut. Därpå uppvaktades Brage Lundström från DIS-Bergslagen och Tony Rödin från DIS-Mitt med diplom för *lång och trogen tjänst* i föreningen.

Helena Carlsson, en av våra anställda på kansliet i Linköping, uppvaktades sedan av sina arbetskamrater och av oss funktionärer, inför stundande 50-årsdag. Efter den korta inledningen delade vi upp oss i olika funktionärsgrupper.

Christer Gustavsson och Daniel Berglund

Faddergruppen i arbete under ledning av Torgny Larsson

Faddergruppen

Torgny Larsson, vår fadderkoordinator, ledde en grupp med oss faddrar. Vi började med att gå igenom organisation och våra *interna* resurser. Vi är idag ett 60-tal faddrar som hjälper våra medlemmar med datorsupport och med de olika släktforskningsprogrammen, men med tyngdpunkt på Disgen. Magnus Hellbom som är ny fadder i DIS-Syd presenterades (se sid. 17).

Vi diskuterade hur vi ska jobba tillsammans och konstaterade att, ingen kan allt men tillsammans kan vi **mer** än de flesta, genom att rådfråga varandra och våra interna resurser kan vi hjälpa våra medlemmar med det allra mesta. Samtidigt får man inte glömma att vi är en ideell förening som inte har obegränsade resurser och där alla jobbar på ideell basis, i motsats till de kommersiella aktörerna.

I faddergruppen konstaterade vi att det inte längre var mycket frågor kring Disgen 8.2, eftersom många medlemmar har bytt till Disgen2016. Som vanligt när man lanserar en ny mjukvara behöver man rätta en del felaktigheter och samtidigt utveckla vidare efter nya önskemål. Det är nu bestämt att det blir en uppdatering av Disgen2016 till en version Disgen 2016.6 med att antal rättningar och några nyheter, som kommer att släppas i höst och nästa år kommer en ny version **Disgen Ask**, som kommer att innehålla en hel del nyheter. Genom vår fadderorganisation påverkar vi Produktrådet vad gäller prioriteringar för rättningar och nyutvecklingen av Disgen, en väg att framföra medlemmars önskemål till utvecklarna.

Christer Gustavsson, vår anställda verksamhetsledare på kansliet, presenterade sedan vad som kommer att bli nytt i nästa version av Disgen, **Disgen Ask**. (Referat av DIS utvecklare Patrik Hanssons föredrag om Disgen Ask på DIS Syds höstmöte finns på sid. 4).

Slekt og Data

På söndagen presenterade sig sedan f.d. DIS Norge, som har bytt namn till **Slekt og data** och finns på den nya hemsidan www.slektog-data.no. Där finns en mängd bra länkar för dig som vill forska i Norge.

Bra sätt att använda Disgen

Ett tema i en workshop var *Bra sätt att använda Disgen*. Deltagarna nämnde ganska omgående den flexibla möjligheten att använda flaggor för olika markeringar och sorteringar. T.ex. kan man med en flagga enkelt markera sina anor, i stället för att skriva dessa med versaler, sina DNA-matcher, utforskat m.m. Ganska omgående kom diskussionen också in på att kunna presentera sin forskning på ett enkelt lättöverskådligt sätt för *måttligt* intresserade personer, en nog så svår uppgift. Rådet blev att inte ta med alla detaljer i olika notiser, källor m.m. utan att i stället göra en enkel grafisk presentation.

Efter detta avslutades funktionärsträffen av ordförande Daniel Berglund med en allmän frågestund. För att hinna med tåget hem lämnade jag då samlingen efter en mycket välorganiserad och givande funktionärsträff.

*Staffan Knös
Fadder DIS Syd*

Kartgruppen

Det har gått mycket bra med DIS försäljning av usb/cd med olika kartor. Dessutom har Karl-Ingvar Ångström lyckats sälja våra anpassade kartor till Sveaskog som använder dem för att hantera skogen på ett bra sätt. Vi fick under träffen lyssna på Jesper Östensson från Sveaskog som berättade hur viktiga kartor är för dem och speciellt historiska kartor där de kan se fornlämningar eller andra kulturhistoriska lämningar som de ska vara rädda om.

Önskemål

Kartgruppen önskar att Disgen-orterna i Disgenprogrammen ska bli som egna *individer* d.v.s. man ska kunna lägga dit fler bilder, dokument m.m. Detta efterfrågas av hembygdsforskare.

Kartans år 2018

Nästa år firas kartans år i Linköping.

Sockenkartor

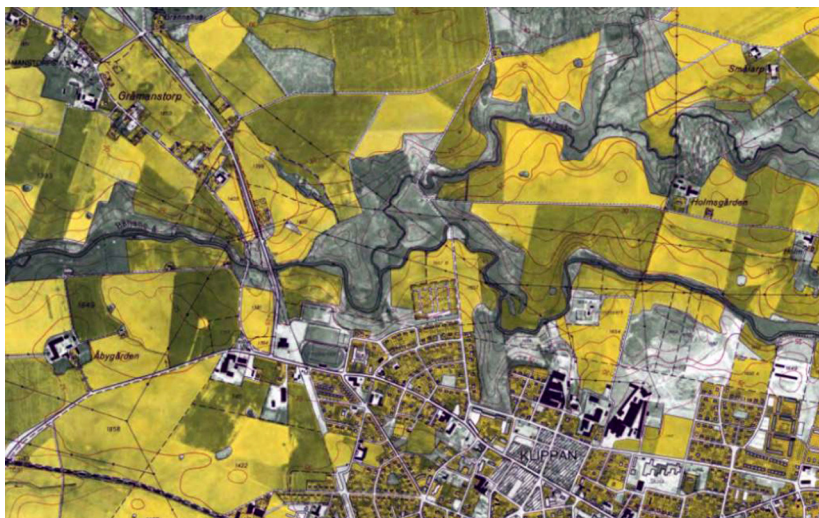
Det finns tyvärr inte Häradsekonomiska kartor över hela Sverige. Det saknas för stora delar av Norrland, Bohuslän, Småland, Öland och Gotland. Därför har kartgruppen i stället satsat på att georeferera sockenkartor och redan i höst är de klara för Västernorrlands och Jämtlands län.

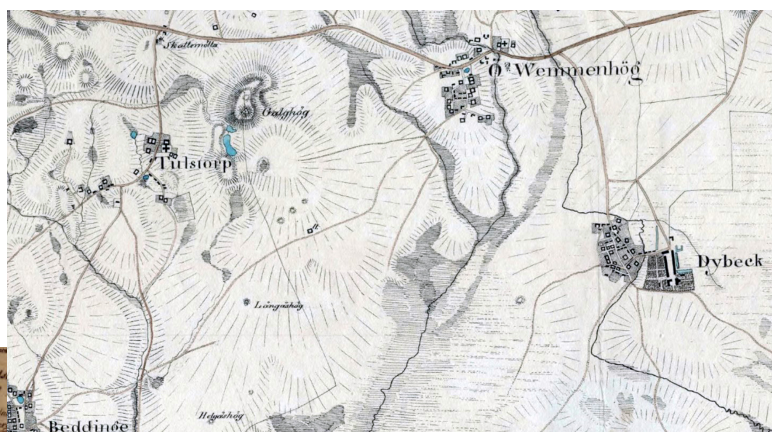
För Bohuslän har en tidig ekonomisk karta som motsvarar den Häradsekonomiska kartan tagits fram

Hjälp med ekonomiska kartor

Det finns fina ekonomiska kartor som bygger på flygfoton från tiden 1935 – 1978. För att kunna erbjuda Disgen-användare dessa kartor behöver kartgruppen hjälp av frivilliga personer, eftersom det rör sig om hela 13 000 kartblad. Arbetet består av att ladda ner kartor, döpa om dem t.ex. *GEK_M3C6d_Ausås_1969.bmp* och därefter ladda upp dem till en server. Om du är intresserad av kartor och vill hjälpa till så e-posta till kartgruppen@dis.se så får du mer information.

Ekonomiska kartan är en registerkarta och redovisar fastigheterna och registerbeteckningarna med stor noggrannhet. Bostadsbyggnader, tomt, trädgård samt åkermark, dikning och brukningsvägar visas detaljerat. Riksantikvarieämbetets fältinventering av fornminnen redovisas. Ekonomiska kartan innehåller också ett stort antal ortnamn

Skånes Rekognosceringskarta

Skånes Rekognosceringskarta, som är gjord mellan 1812 – 20, är en vacker karta med många intressanta detaljer som vi vill anpassa till Disgen. Innan detta arbete startar måste de ekonomiska kartorna vara klara eftersom de ska användas som underlagskartor. Kontakta gärna mig per e-post om du är intresserad av att hjälpa till.

Flygfoton från Lantmäteriet

Historiska ortofoton, som flygfoton kallas, från 1960 och 1975 har nyligen lagts upp på Lantmäteriets hemsida. Det är mycket stora bilder med bra upplösning. Det finns instruktioner för hur man gör för att titta på dessa foton. I nästa nummer av Diskulogen kommer Björn Johansson att beskriva det närmare. Se ett exempel på historiska ortofoton överst på nästa sida.

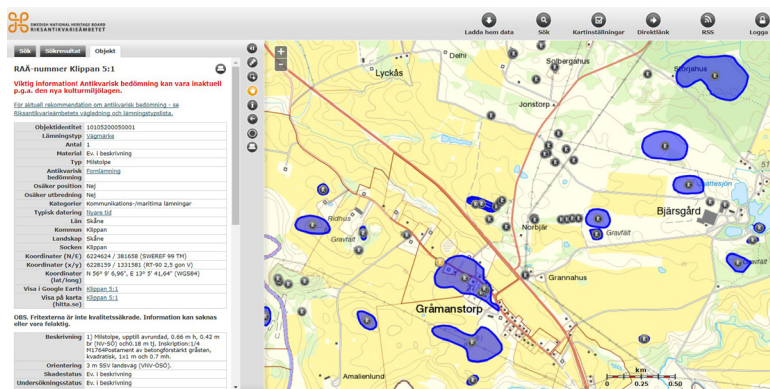

Tips för resa på Google Earth

Jag har berättat i tidigare nummer av **Diskutabelt** hur man kan presentera en släktings flyttningar med hjälp av Google Earth. Tor-Leif Björklund tipsade om att om man väljer en soldat så kan det finnas mycket information att hämta om de olika regementens förflyttningar m.m. Han visade en spännande resa för oss om en soldat född 1780 som först krigade i Finland, därefter i Pommern för att även ta en runda till Norge. Med hjälp av ett regementes historia (som går att låna på bibliotek) får man reda på var regementet befann sig var 14:e dag! Det finns även massor av kartor över olika situationer t.ex. slag, vinterläger m.m.

Fornfynd

Riksantikvarieämbetet har en fantastisk Internetsida som heter **Fornsök**. Här finns både stenåldersfynd men även gamla husgrunder! Bra när man letar efter platsen för släktgården. Klicka på I:et och därefter på R:et i kartan så kan du läsa detaljerad information om platsen. När du ska flytta kartan eller zooma måste du först klicka på handen.

Har du några frågor om kartor speciellt i Disgen eller vill att jag ska komma till er förening och berätta om hur man använder kartor i Disgen så kontakta mig (kontaktuppgifter finns på sista sidan).

Lena Ringbrant Ekelund
Kartfadder DIS Syd

Våra faddrar Lena Ringbrant Ekelund och Benny Olson som ingick i kartgruppen har kaffepaus

Utbildargruppen

Före funktionsträffen redan på fredagskvällen och lördagsförmiddagen samlades funktionärer som var intresserade av distansutbildningen med utbildnings-samordnarna i regionerna för att diskutera utbildnings-frågor för föreningen DIS.

Resultatet av en utbildningsenkät som gjordes under våren visar på ett intresse för och behov av en distansutbildning. Det som rankades högst var inmatning, källor och orter samt olika kontroller av det inmatade materialet. Under vår diskussion kom man fram till att vi behöver testa en mindre del av den tänkta utbildningen för att se att den fungerar rent praktiskt och att den är användarvänlig för såväl utbildare som deltagare.

Under lördagseftermiddagen diskuterade vi även utbildningsinsatser i regionerna. Då framkom det att DIS Nord har stora utmaningar både vad det gäller att rekrytera utbildare och få till stånd utbildningar med de stora geografiska avstånd som gäller där. En idé som framfördes är att eventuellt göra en form av riktad utbildningsinsats i samband med DIS årsmöte i Umeå 2018.

Anders Lindberg
Utbildningssamordnare DIS Syd

Släktforskardag i Helsingborg

DIS-Syd och Slægt og Data DIS Helsingør

Lördagen den 28 oktober ordnade jag som utbildningsansvarig i DIS-Syd en fortsättning på samarrangemanget med Slægt og Data DIS Helsingør i oktober 2016 i Helsingør. Temat på årets träff var *Släktforska på bägge sidor om Öresund*.

Vi träffades på Träffpunkt Sköldenborg, på Hebsackersgatan 6 i Helsingborg. 12 medlemmar från DIS-Helsingør hade rest över sundet och från DIS-Syd deltog 28 medlemmar. Klockan 10 hälsade jag alla välkomna och berättade hur dagsprogrammet såg ut. Vi hade i förväg bestämt oss för två ämnen och grupparbete om dem för denna träff.

Formanden Jørgen Petersen från Slægt & Data DIS-Helsingør började med att ge oss instruktioner om *Arkivalier Online* och hur man letar i danska kyrkoböcker och folketäellingar. Efter avbrott för kaffe med en saftig bit toscakaka så blev det gemensamt arbete i *Arkivalier Online*. Det var mycket lyckat då vi alla hjälpte varandra, så det blev blandat svenskar och danskar.

Nöjda arrangörer Anders och Jørgen

Till lunch serverades tre olika smörgåstårter med kalkon & kyckling, skinka & ost och räkor & crabfish. Smörgåstårter var ett önskemål från gästerna från Danmark, med öl och vatten. Lunchen blev mycket uppskattad.

Grupparbete pågår

På eftermiddagen visade och berättade jag om bouppteckningar och bouppteckningsregister på *ArkivDigital*, hur man hittar i dem och hur de svenska bouppteckningarna ser ut. Efter en kaffepaus med en annan god kaka, fortsatte vi med att alla hjälpte varandra i smågrupper med både bouppteckningar på *ArkivDigital* och att söka i *Arkivalier Online*.

Även i år hade vi ordnat så att alla närvarande fick en gratisvecka på webbversionen av *ArkivDigital*, basabonnemanget inklusive registret 1950 års befolkning.

Årets upplägg av vår gemensamma släktforskardag var mycket uppskattat, särskilt att arbeta i smågrupper. Många av deltagarna hittade nya uppgifter om sina anor på båda sidorna om Öresund. Avslutningsvis bestämdes att en ny liknande träff ska anordnas hösten 2018 i Helsingør.

Jag vill dessutom tacka för all den hjälp jag fick med arrangemanget av Gunilla Behrens och Birgitta Svantesson från Kullabygdens Släktforskare, DIS Syds kassör Marie Munke samt Lars-Åke Sellberg och Ann-Charlotte Lindberg från Lunds Släktforskarförening.

Anders Lindberg
Utbildningsansvarig DIS Syd

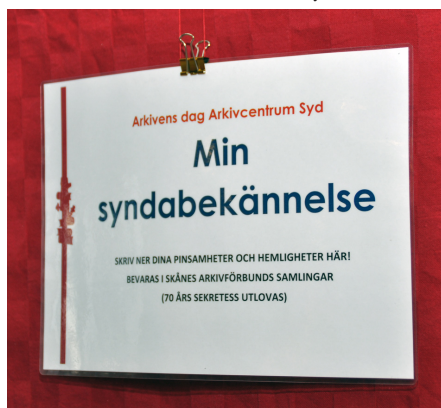

Arkivens dag

Den 10 november är den rätta dagen för Mårtensafton. Den fredagskvällen firade jag och hustrun med goda vänner i Lund, staden som vi har levt tillsammans i, både i synd och som nygifta. Senast som vi var på en redig skånsk gåsamiddag med svartsoppa, gås med sås och krås samt äpplekaka var för över 50 år sedan. För övrigt också i Lund den gången.

Efter en natt i Kävlinge återvände jag till Lund nästa morgon. Lördagen den 11 november var de flesta arkiv i landet öppna för allmänheten då man firade Arkivens dag - så också på Gastelyckan i Lund där ArkivCentrum Syd ligger. Programmet varade mellan kl. 10 och 15. Temat för Arkivens dag 2017 var *Synd & skam*, vilket var passande med hänsyn till min inledande mening.

I annonsen för dagen skulle programmet handla om sådant man försökt glömma - och ibland också försökt gömma i arkiven. Om synen på moral och omoral, om skampålar och skämskuddar, om de som varit moralens väktare och de som brutit mot normerna, om fakta och fake news och kanske ett och annat klippt kvitto. Det som utlovades i annonsen väckte min nyfikenhet.

Direkt när besökarna kom in på ArkivCentrum Syd stötte de på något som såg ut som ett röstningsbås, fast den gröna duken som brukar omgärda ett sådant var utbytt mot en röd. Inne i bäset fanns uppmaningen: *Bikta dina synder för framtiden!* Det var alltså ett biktbås. Besökarna uppmanades att bikt sig genom att skriva ner sin synd eller sina synder på ett papper och lägga papperslappen i den minneskapsel som fanns i bäset. Minneskapseln ska förvaras på Skånes Arkivförbund och inte öppnas före 2087. 70 års sekretess utlovades m.a.o. Jag såg inte någon som fyllde i försyndelseblanketten, men om man tittade i den brevlådesmala springan i minneskapseln så kunde man se att några stackars syndare redan hade lämnat sin bikt.

Dagens utställningar innehöll dokument och föremål kring temat ur ArkivCentrum Syds många olika samlingar. Det gavs som vanligt fyra föredrag under dagen att lyssna på; *Är det personliga politiskt?* Ansvar och skam i kampen mot miljöförstöring och artutrotning med Ebba Lisberg Jensen, docent i humanekologi vid Malmö högskola, *Rebecka Henriksdotters förlorade heder* med Solveig Fagerlund fil dr i historia och arkivhandläggare på landsarkivet, *Ingmar Bergmans Skam - eller Sara Lidmans?* med Erik Hedling, professor

i filmvetenskap vid Lunds universitet samt *Nattliga synder - Vad sker inte skydd av mörkret* med Gunnar Broberg, professor em i idé- och lärdomshistoria vid Lunds universitet. Solveig Fagerlunds föredrag refereras på nästa sida.

Det gavs fyra visningar av arkiven för dem som ville se fyrtio hyllmil handlingar. Den som önskade kunde som vanligt delta i en kortkurs i släktforskning under Rolf Johanssons kompetenta ledning. Det fanns tipspromenad och programpunkten *Fråga en arkivarie*.

DDSS demonstrerade sin demografiska databas över södra Sverige och Skånes Släktforskarförbund (SkSF) var på plats med både bokbord och Knektregister. DIS Syd hade en monter där vi visade Disgen2016 och våra övriga produkter. Jan Nilsson, Anders I Andersson och undertecknad försökte svara på alla möjliga frågor som besökarna ställde. Anders Lindberg avlöste oss så vi kunde få fika, men annars jobbade han åt Lunds Släktforskarförbund, som fanns på plats och dessutom skötte om serveringen i kaféet.

Arkivens dag i Lund arrangerades av Folklivsarkivet med Skånes musiksamlingar, Institutet för språk och folkminnen, Lunds stadsarkiv, Lunds universitetsarkiv, Lunds universitets biologiska museum, Lunds universitets kyrkohistoriska arkiv, Regionarkivet vid region Skåne, Riksarkivet/Landsarkivet i Lund, Skånes Arkivförbund, Skånes hembygdsförbund och Universitetsbiblioteket i samverkan med SkSF och DIS Syd.

Rebecka Henriksdotters förlorade heder

Solveig Fagerlund från Landsarkivet i Lund bjöd på ett föredrag med rubriken *Rebecka Henriksdotters förlorade heder eller kände du inte när det nappade?* Det kom att handla om förbjuden sexualitet, makt, ära och förhörsmetoder under tidigt 1700-tal.

Föredraget hade två dimensioner - en personlig och en politisk. Forskningen om Rebecka Henriksdotters öde innebar att studera domböcker och försöka utröna vad som är sant i dem - eller falskt.

Händelserna utspelade sig efter det att Skåne blivit svenskt. Domstolarna i Skåne blev efter freden i Roskilde 1658 underställda Göta Hovrätt i Jönköping. Källorna finns i landsarkivet i Vadstena.

Under 1600-talet kom utomäktenskapliga förhållanden att utgöra brott både mot samhällets och Guds lagar. Äktenskapet var samhällets kitt. Gud krävde stränga straff och att både man och kvinna skulle straffas. Det var viktigt att utdöma straff, annars skulle hela landet kunna straffas, t.ex. genom missväxt eller krig.

Kämnärsrätten i Helsingborg genomförde rannsakingen av Rebecka den 16 september 1702 och den varade tre timmar; *Quinnfolcket Rebecka Henriksdotter bekände att vara belägrad av krambodgesällen Johan Ginekell. Fann genom ett särdeles tecken på sig i fjor strax efter höbärgningen att hon voro havande. Rätten förmanade henne att lägga ut rätta barnafadern emedan hennes uträkning långt överskrider vanlig tiden. Hon bekände då att rådman Jöran Holst är hennes barnafader. Holst hade bebländelse med henne då hon var i hans tjänst, i sin sovkammare där han kastade henne på sängen och sade att hon inte skulle ha någon skada.*

Som en viktig bakgrund till Rebeckas ärende redogjorde Solveig för det kaos som då rådde i staden Helsingborgs styrelse. 1702 skulle en ny rådman väljas. Kandidaterna var Jonas Brom, som var svenskfödd och utsedd till justitiekämner i staden i augusti 1702. Brom var domare vid rannsakingen av Rebecka. Hans kandidatur stöddes av stadens svenskfödde borgmästare Anton Perment. Den andre kandidaten hette Johan Cöster som var född i Hamburg men helsingborgare sedan 1683. Han stöddes av rådmannen Jöran Holst, som Rebecka utpekade som barnafader och som dessutom begärde Rebecka häktad samt en annan borgare Herman Schlyter. Cöster vann valet men det underkänns och Brom utsågs till rådman i september 1702. Herrarna Holst och Schlyter vidtager då åtgärder, bl.a. låter de försegla nycklarna till rådstugan och dess arkivskåp. Brev och skrivelser med anklagelser från de inblandade skickades Guvernementet, Göta Hovrätt och Kungl. Maj:t. Det påstods bl.a. att Jöran Holst var en dräpsman, att borgmästare Perment har

felat grovt och orsakat oreda och att Jonas Brom inte var av svensk börd samt att notarie Röring som deltagit i rannsakingen av Rebecka var en brottsling. Det var Röring som ställt frågan *Kände du inte när det nappade* till Rebecka vid rannsakingen.

Rebeckas barn var dödfött och föddes den 17 december 1702 efter tre dagars kväljande födsloplågor (*Helsingborg stadsförsamlingen FI:1 1688, sid 48*). I samband med förlossningen utpekade Rebecka en gång till Johan Ginekell som barnafader.

I juni 1703 suspenderades borgmästare Perment och Johan Cöster blir ny rådman i stället för Jonas Brom. I maj 1704 behandlades saken vid ett flertal tillfällen, bl.a. hölls förhör med vittnen som inte kom ihåg någon ting och stadstjänaren Nils Persson som lämnat in två olika attester i saken. Dessutom bad Johan Ginekell - den först utpekade barnafadern - om ursäkt och tog på sig faderskapet. Han blev aldrig förhörd 1702 eftersom han då befann sig i Köpenhamn.

Rebeckas bekännelse underställdes Göta Hovrätt som i maj 1704 beordrade Kämnärsrätten i Helsingborg att göra en ny rannsaking. Vid den nya rannsakingen bekänner Rebecka av ren utmattnings att Holst inte var barnets far utan Johan Ginekell. Hon placeras i arrest under den här tiden i tre veckor och fyra dagar. Rebecka har under ett och ett halvt år inte kunnat förlikas med sin Gud och blivit återupptagen i församlingen. Rebecka döms att böta 20 mark silvermynt och stå en söndag i uppenbar kyrkoplikt. Ingen av männen som utpekades som barnafader dömdes i första instans.

Vad som är sanning eller lögn i Rebeckas sak är inte enkelt att avgöra. Klart är att de inblandade herrarna och rättstjänarna var mera intresserade av sina egna karriärer än Rebeckas öde.

Göta Hovrätts utslag i ärendet - utöver beslutet att återförvisa ärendet till Kämnärsrätten i Helsingborg för att den skulle göra om rannsakingen - har Solveig inte kunnat hitta. En fortsättning kanske följer.

Efter avtjänat straff får Rebecka anställning som piga hos stadstjänaren Nils Persson, han som lämnat in två olika attester. 1708 begär Nils Persson skilsmässa från sin hustru. Rebecka pekade ut honom som far till det barn som hon föder i Köpenhamn samma år. Nils Persson nekade till detta och hänvisade till Rebeckas tidigare tvivelaktiga utpekande av barnafader.

Efter de senaste veckornas upprop från kvinnliga artister och jurister om sexuella övergrepp kändes Rebeckas öde än mera aktuellt.

Mats J Larsson

Gravstensfynd på Raus kyrkogård

I somras tog jag en tur till Råå söder om Helsingborg. Det gör jag nu och då för där är så fint och så har jag mina rötter där. Vädret var helt underbart och jag bestämde mig för att leta upp Raus kyrka och dess kyrkogård. Jag hoppades att en gammal sten efter min mormors moster skulle finnas kvar. Det gjorde den. Skönt!

Raus kyrkogård är vacker. Kyrkan ligger högt och kyrkogården ligger längs ravinslätten. Där är frodigt runt omkring och det märks också på kyrkogården. Det är brant lutning så jag fick sällan med mig mormor när jag som barn ville titta på gravstenarna. Idag förstår jag henne för det kostar på att trampa sig upp för igen när man väl tagit sig ner.

Jag tog många kort på gravar som kunde vara intressanta. Som avslutning på vandringen kom jag upp vid det fristående kyrktornet och mitt öga föll på två gravar som skiljde sig helt från de övriga. Det var två stora järnkors, vackert arbetade. Vid foten av varje kors fanns en järnskylt. De var olika formade. Min nyfikenhet var väckt. Att sitta och läsa på huk är ingen höjdare så kameran kom fram igen.

Nu har jag gått igenom alla mina bilder på gravarna i Raus. Sist låg de två korsen och järnskyltarna. Vem var de som låg där och ingår de i min släkt? Att enkelt kunna förstora en bild på datorn är härligt så man kan se vad där står. Jag började med den rektangulära.

Enkan Boel Olof Pehrs

Her Under Vilar Enkan Boel Olof Pehrs Född i Råå d. 16 april 1788. Död der städes d 4:de december 1867. Hur ska man tolka det namnet. Det enklaste är ju att tänka på hur de skriver i husförhörlängden och i doplängderna. Då blir tolkningen att hon hette Boel och hade varit gift med en Olof Pehrsson. En sådan hittade jag också i min databas när jag använde relationssökningen i Disgen. Så enkelt det blev.

På den andra järnskylden står det *Här under hvilar det jordiska af Skepparen Olov Pehrsson 6 october 1791 död 18 mars 1858.*

Jag hade följt henne genom hela livet. Men honom bara från det de gifte sig. Mina uppgifter kommer från husförhörlängd, födelsebok och dödbok. Men jag upptäckte skillnader. Mitt födelsedatum på honom från husförhörlängden stämde inte. Så här fick jag forska en stund vilket slutade med att jag blev av med en dubblett och kunde knyta in Olof hos hans föräldrar. Gravstenens uppgifter stämde.

För henne stämde inte födelseuppgifterna heller med mina. Födelseboken säger den 3 december 1787. Någonstans på vägen har prästen blandat och gett. Hur långt bak i tiden felet uppstått har jag inte grävt i, men när hon dör så säger husförhörlängden samma sak som järnskylden vid graven nämligen den 16 april 1788. Att jag hittat rätt personer till skyltarna är jag helt övertygad om.

Även i det vi kallar för primära källor finns det fel som transporterar sig vidare, i det här fallet till en gravsten. Det är ju människor som fört dem så det är ju inte så konstigt. Jippi så glad jag blev! Tänk att korsen fått stå kvar. Jag hoppas de blir kulturmärkta och får fortsätta stå där vid ravinkanten.

Vem var Boel Olof Pehrs?

Hon var kusin till min mormors morfar och barnbarn till sockenskomakaren Nils Nilsson som dog 1794 och hans hustru Kierstina Gustafsdotter, barn till Gustaf Kruse. Så kan ni som forskar på Råå placera in Boel i rätt släkträd.

Boel var näst yngsta barn till Regnel eller som jag skriver namnet Ragnhild Nilsdotter och Årad Persson. Fadern dog när hon var 17 år och modern fyra år senare. För att försörja sig gick hon piga först hos Per Jönsson och Anna, sen hos sin syster Anna och hennes man Per Reinholdsson.

I december 1814 när hon var 26 år så gifte hon sig med Anders Svensson. De hade redan ett barn på väg. Boel var i fjärde månaden. Den 28 mars 1815 var Boel nyförlöst. Deras lille pojke var tre dagar gammal. Trots dåligt väder gav Anders sig ut på Saltsjön. Båten kullseglade och Anders drunknade. Dagen efter dog ytterligare en person på samma sätt. Så våren 1815 var tuff för Rååborna och alldeles speciellt för Boel.

Oavsett vad Boel och Anders hade tänkt ge för namn till sonen så blev det nu naturligt att han fick faderns namn Anders. Han skulle gå samma öde till mötes som sin far. Vid 18 års ålder drunknade han.

Bouppteckningen

Vid bouppteckningen stod det klart att Boel var utfattig. Hennes man skulle ha byggt ett väggarum hus till sin mor enligt bouppteckningen efter hans far. Så skulle det inte bli nu. Man trodde inte att huset Boel bodde i skulle dra in mer pengar än det värderades till, nämligen 50 riksdaler banco så därför såldes det inte.

Hela boet med fiskegarn och annat värderades till 157 riksdaler. Boel skulle betala de skulder som fanns inom ett år. Och om det blev 50 riksdaler över så skulle hon förvalta dem med 5 procent ränta för sin sons räkning. Undrar hur påstridiga fordringsägarna var? Begravningskostnaden var tung redan på den tiden. 13 riksdaler. 11 personer skulle ha pengar. Ack så tufft. Undrar hur hon löste det?

Ett drygt år efter makens död gifte Boel om sig med Ola Persson. Han var några år yngre än Boel men de fick 42 år tillsammans och han dog först. Också han drunknade. Fem barn fick de och alla nådde vuxen ålder. De fyra pojkarna blev alla sjökaptenar eller skeppare.

Boels ättlingar

Yngste sonen Andreas gifte sig 1852 och fick fem barn. Det var inget bra äktenskap. Han var sjökapten. I kyrkböckerna flackar de runt. En period bodde de i Stockholm men det är oklart om de var där samtidigt. Hon

verkar ha blivit med barn där, men Andreas var inte far till det. Han accepterade det dock som sitt. Han gick till domstol och beviljades skilsmässa med hänvisning till hustruns äventyr. Efter skilsmässan bodde hustrun kvar på samma No på Råå, men skrevs separat. Yngsta barnet var 11 år när skilsmässan gick i laga kraft 1873. Skilsmässa var ovanligt vid den tiden.

Näst yngste sonen Reinhold gifte sig 1847 med Cecilia Svensdotter, i dagligt tal kallad Silla. De fick nio barn. Det yngsta var en flicka med namnet Sofia Maria. Hon blev kär i en bagare som kommit till Råå från Småland. De gifte sig 1889 och 1893 emigrerade de till Australien med två barn. Där fick de ytterligare fem barn. Yngsta dotter Ivy gifte sig sent och fick bl.a. annat en son John, som sökt sina rötter i Sverige och varit på besök ett par gånger bl.a. 2013. Det var ett roligt möte!

21 barnbarn

Boel och Olof fick minst 21 barnbarn. Många av dem gifte sig och fick barn. De stannade företrädesvis på Råå. Totalt har jag noterat 326 avkommor efter Boel. 150 av dem finns i Australien. Några i Kanada och USA. Sen finns det säkert många fler i Sverige, som jag inte letat upp. De som lever idag och bor i trakten kan gå upp till Raus kyrkogård och fundera över sitt ursprung som ligger begravda under de vackra järnkorsen.

Josefine Nilson

Till vänster finns gravstenen jag letade efter. Uppe vid klocktornets högra hörns förlängning hitåt så finns korsen.

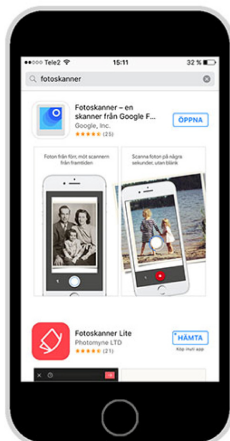

Digitalisera dina bilder utan skanner

Vill du bevara dina gamla porträttbilder digitalt och kanske lägga upp dem i Porträttfynd, men saknar skanner? Då kan du använda dig av din mobiltelefon i stället – numera finns nämligen riktigt bra fotoskanningsteknik att ladda ned som app till din mobiltelefon eller platta.

De fungerar som så att du fotar av bilden som rättas till och tvättas från reflektioner och använder du Googles skanner med ett Google-konto kopplat till din mobil tankas den automatiskt upp till molntjänsten Google Photos. Har du inte ett sådant konto sparas bilderna i din telefons kamerarulle.

Tekniken har förstås sina brister – det gäller att vara hyfsat stadig på handen och det kan vara rätt tidsödande om det är många fotografier som ska digitaliseras. Men det är ett bra alternativ om man inte har en stationär skanner och när man till exempel är på resa och inte har möjlighet att låna hem ett fotografi. Det finns en uppsjö av olika mobilskannare och en av de enkla är den från Google Foto. Den finns både för android och för iOS-enheter.

Arkiv Digital släpper 26 miljoner nya poster

Arkiv Digital har i samarbete med MyHeritage utökat registret Sveriges befolkning 1880-1920 med två decennier, nämligen 1860 och 1870. Det sökbara personregistret har utökats med 26 miljoner poster och nu innehåller databasen Sveriges befolkning 1860-1920 totalt 73 miljoner poster.

Sondera

Sök samtidigt i NAD, LIBRIS och SMDB och få en överblick av hur en person eller händelse har dokumenterats i skrift, originalhandlingar, radio och TV. Det är möjligt i Kungliga bibliotekets sökmotor Sondera. I den Nationella Arkivdatabasen, NAD, finns information om det arkivmaterial som förvaras hos svenska offentliga och enskilda arkivinstitutioner. LIBRIS ger information om främst böcker och tidskrifter på svenska forskningsbibliotek. Här finns också en översikt över den svenska bokutgivningen. I Svensk mediedatabas, SMDB, hittar du information. Vi har klippt i Rötters och Riksarkivets nyheter. Uppgifterna om Titanic har hämtats från www.titanicmalmo.se.

tion om musik, radio, TV, film, video och multimedier som är utgivna eller sända i Sverige.

Välkommen utredning om arkiv

Den 26 oktober presenterade regeringen den utredning som ska göra en översyn av arkivområdet och Riksarkivets roll och uppgifter. - Det här är en efterlängtat utredning. Riksarkivet har säkrat samhällets arkivinformation i 400 år, men nu genomgår den offentliga förvaltningen och hela samhället en digitalisering. Det medför stora utmaningar och vi måste vara framåtblickande, säger riksarkivarie Karin Åström Iko. Riksarkivet har lyft flera viktiga frågor inför utredningens start, t.ex. att regelverken måste moderniseras och att Riksarkivet behöver en långsiktig och stabil finansiering.

Titanic på Malmömässan

Titanic är kanske världens mest kända fartyg. Hon sjönk 1912 i Nordatlanten efter att ha kolliderat med ett isberg. Titanic hade dubbla bottnar och femton skott (väggar) som kunde stängas vid fara. Med hjälp av dessa skulle Titanic kunna hålla sig flytande med fyra avdelningar vattenfyllda. En större skada än så ansågs inte möjlig.

Titanic lämnade Southampton i England den 10 april 1912 på sin resa mot New York. Den 14 april fick man sex isvarningar på telegrafan. Kl. 23.40 upptäckte utkiken ett isberg rakt framför fartyget. Man försöker styra åt sidan men istället blev vinkeln mycket olycklig. Isberget gjorde en skada på fartyget på hela 90 meter (av 270 meter), det var fem och en halv avdelning. Båtens konstruktör som var med på resan förklarade för kaptenen att när fem avdelningar vattenfylls så pressar de ner fören så djupt i vattnet att hela båten fylls med vatten. Båten skulle alltså sjunka.

Titanicutställningen pågår på Malmömässan, Mässgatan 6, bara 200 meter norr om station Hyllie. Utställningen pågår till den 14 januari 2018 och den kan vara intressant för släktforskare.

Tomtarnas julkapps- tips

*Klapparna finns i Rötter-
bokandeln och i DIS webb-
shop*

Källor till invandringens historia 1840-2000

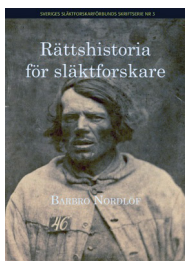
Invandrare har i alla tider kommit till Sverige. I våra arkiv finns många och tydliga spår av migrationen, men det kan vara svårt att hitta rätt i källmaterialet. Denna arkivguide har skrivits för att vägleda både den som studerar invandningsfrågor i allmänhet och den som är intresserad av enskilda människooöden.

I *Källor till invandringens historia 1840-2000* redogörs för den lagstiftning som styr myndigheternas verksamhet på invandningsområdet och de olika typer av arkivhandlingar som blivit resultatet av deras handläggning. Det mesta av källmaterialet som tas upp i boken finns hos Riksarkivet, men även material hos andra myndigheter och arkivinstitutioner behandlas. Första upplagan av *Källor till invandringens historia* omfattade perioden 1840-1990 som utgavs 2001 och är slutsåld. Nu presenteras en kraftigt omarbetad och utökad andra upplaga. Författare är Lars Hallberg

Rättshistoria för släktforskare

I *Rättshistoria för släktforskare* görs en genomgång av lagbestämmelserna genom tiderna, med fokus på det som är av intresse för en släktforskare. Juridiken blir lätt försummad inom släktforskningen, för att i någon mån täcka denna kunskapslucka har detta häfte sammanställts. Skriften innehåller bland annat 1734 års lag, kyrkorätt, familjerätt och handelsrätt. Författare är Barbro Nordlöf.

Svenskamerikaner - kända och okända

I mitten av 1800-talet startade den stora utvandringen från Sverige till andra länder och då främst till USA. Anledningarna till att man valde att emigrera var förstås skiftande, men fattigdom och religiös och politisk intolerans var kanske de främsta, parade med äventyrlusta och drömmen om ett bättre liv. Förutom kortbiografier

och fotografier innehåller häftet även en genealogisk bakgrund i tre generationer för samtliga huvudpersoner. Författare är Ted Rosvall & Mikael Hoffsten.

Vad kostade det?

Priser och löner från medeltiden till våra dagar. Upplysande läsning om ekonomiska system genom historien! Vad har mat, dryck, kläder och annat kostat genom tiderna? Vem hade råd? Hur har löner och priser förändrats från vikingatid till idag? Genom årtionde för årtionde får vi insyn i hur affärstransaktioner fungerat, vilka medel som använts och hur utvecklingen hänger ihop med övriga samhällsförändringar. Författare är Lars O. Lagerqvist.

Vad står det?

En fråga som ofta dyker upp för både nybörjare och mer erfarna släktforskare är *Vad står det?* Hur gör man för att lära sig läsa den gamla handstilen? Svaret på detta och många andra frågor hittar du i handboken om handskriftsläsning. För kurs- och cirkelledare finns också en studieplan i PDF-format för utskrift. Författare är Ulf Berggren & Elisabeth Thorsell.

Släktforskarens lilla faktabok 2

Vad kostade ett kilo vetemjöl 1910? Hur stor var dödligheten i tyfus på 1800-talet? Vad kostade det att skicka ett brev 1855 och vilka städer var störst? Varifrån kom invandrarna för hundra år sedan och vilka brott dömdes man för på 1800-talet. Detta och mycket mer smått och gott hittar du i uppföljaren *Släktforskarens lilla faktabok 2*. En bok för både nytta och nöje!

Skriv för din släkt E-bok

Den första skrivhandboken för släktforskare, utgiven som e-bok för dator och läsplatta. Boken inleds med råd om hur man kommer igång, det som kanske är det svåraste för många. Frågorna är många för de flesta som vill sätta igång med sitt skrivande. Du får råd om både disposition och innehåll, förslag på hur du kan dela in din berättelse så att den blir överskådlig och begriplig för läsarna. Författare Eva Johansson.

Är handskriften på väg att försvinna?

Frågan i rubriken ställde Karin Borgkvist Ljung i sitt föredrag om Paleografi vid släktforscardagarna i Halmstad i augusti. Föredraget skulle bli en studie av handskrifter under flera århundraden. Karin är 1:e arkivarie på Riksarkivet och paleograf på Riddarhuset. I programmet för släktforscardagarna skrev Karin att det är hennes förhoppning att föreläsningen ska bidra till ökad kunskap om det skrivna kulturarvet.

Hon konstaterade att en av stötestenarna att ta del av det skrivna kulturarvet är svårigheterna att läsa historiska dokument. De historiska urkunderna ligger till grund för vår historieuppfattning och i ett levande kulturarv är det viktigt att sprida kunskap om hur man tolkade och hur vi ska förstå dessa handskrivna krumelurer.

Hon berättade att endast i 25 procent av avhandlingar inom området behandlas förstahandskällan. Det är alltså betydligt vanligare att författarna använder sig av tolkningar och avskrifter. Kunskaper i tyska kan vara en bra hjälp när det gäller att tolka och förstå äldre originaltexter. Ett ords betydelse eller användning kan ha förändrats genom tiderna. Den äldsta handskriften på Riksarkivet är skriven i Novgorod med kyrilliska bokstäver på näver och är från tusentalet.

Hon visade oss ett brev från Gabriel Oxenstierna till Erik XIV:s fångvaktare skrivet år 1573. Inte så lätt att läsa och förstå tyckte publiken. Brevet är ett bevis på att det fanns skrivare i statsförvaltningen redan på den tiden. Skrivkunnighet krävde utbildning. I Kina, Babylonien och i det forntida Egypten är utbildning av skrivare belagd för minst fyratusen år sedan. I vårt land började det med att en skrivare lärde en skrivare som lärde en skrivare o.s.v. De första skolorna i Sverige som utbildade skrivare lärde inte bara ut kunskaper i att läsa och skriva utan eleverna fick också utbildning i rättslära och religion.

Vi vet inte namnen på de första skrivarna i landet. Johan Bure som varit Gustav II Adolfs lärare författade en skrivelse på uppdrag av Axel Oxenstierna år 1618, som behandlade bl.a. vilka skrivarens uppgifter skulle vara. Denna handling betraktas som starten för Rik-

sarkivet, som alltså fyller 400 år nästa år. Några andra skrivare har också gått till historien, Samuel Andersson som var Axel Oxenstiernas handskrivare på 1630-talet och Gerdt Ehrensantz som var handskrivare åt Erik Dahlberg i slutet av 1600-talet.

Karin visade oss exempel på fler brev och skrivelser t.ex. från Drottning Kristina, från Karl XII till Magnus Stenbock och från Axel von Fersen d.ä. till sin son. Fram till ca 1800 var det den tyska handstilen som dominerade, också kallad gotisk handskrift. Den uppstod i 1100-talet i Frankrike på grundval av den karolingska minuskelskriften. Den tyska stilen spred sig mycket snabbt via skrivare skolade i katedralskolorna och via lärare från Tyskland. Denna stil som härstammade från den gotiska var förhärskande under 1600- och 1700-talen. Genom boktryckarkonsten kom frakturstilen. Den latinska stilen användes även under

1500-, 1600- och 1700-talen för att förtydliga när latinska, franska eller engelska ord användes. Den latinska stilen användes från ca 1800 till dess skrivmaskinen gjorde entré.

Två stavningsreformer nämnde Karin, en 1801 som akademiledamoten Carl Gustaf af Leopolds låg bakom och en andra år 1906 med ecklesiastikministern Fridtjuf Berg som upphovsman.

Hon avrundade sitt föredrag med exempel på förkortningsspråket som numera är vanligt i textmeddelanden i mobiltelefoner. Nordstedts förlag har kommit ut med en ordbok med enbart sms-förkortningar och förklaringar.

Att något så roligt som ett handskrivet långt och personligt brev skulle landa i brevlådan är numer allt mera otroligt, avslutade Karin och uppmuntrade auditoriet att ändra på det.

Mats J Larsson

Karin Borgkvist Ljungs föredrag fick inte plats i **DIS-kutabelts** förra nummer så det publiceras här i stället.

Magnus Hellblom ny Disgenfadder

Jag heter Magnus Hellblom, född 1950 och nybliven *pensionär* sedan fyra år tillbaka. Jag är gift och har tre vuxna och utflugna barn.

Jag bor i Lund och i södra Frankrike. Förutom att ha ett ytterst spännande, men ibland arbetsamt, liv som pensionär så ägnar jag mycket tid åt släktforskning, datorer och datorsystem samt cykling. Jag har genomfört Vätternrundan de senaste nio åren dock inte i år p.g.a. en liten incident.

Mitt arbetsliv har jag tillbringat inom koncernerna Alfa Laval och Tetra Pak. Har haft ett antal ledande ställningar både i Sverige och i utlandet. De senaste 25 åren arbetade jag med kundservice och utveckling av service samt med projektledning av specifika kundprojekt.

Jag är civilingenjör inom området maskinteknik. Under mitt arbetsliv har datorer och datorsystem alltid legat nära mitt arbetsområde. Jag har själv utvecklat,

deltagit samt ansvarat för implementeringen av olika datorsystem under hela mitt arbetsliv.

Släktforskning började jag med för 15 år sedan och köpte direkt Disgen då jag började. Jag har varit medlem i DIS och DIS Syd sedan dess. Jag är f.n. *relativt* aktiv i släktforsknings syfte på Facebook.

När det gäller datorer och datorsystem betraktar jag mig som en mycket duktig amatör. Få vänner brukar slå mig på fingrarna.

På senare tid har DNA-tester inom släktforskningen intresserat mig mycket och som ett mycket intressant delområde inom släktforskningen.

Jag är styrelsemedlem i Skånes Släktforskarförbund samt medlem i Dis-Syd, Lunds Släktforskarförening och Malmö Släktforskarförening.

Magnus Hellblom
magnus@dis-syd.se

Magnus kontaktuppgifter finns på sista sidan.

Macspalten

Idigare Macspalter har vi skrivit om vår Apple/Mac-grupp för Disgen 2016-användare. Där har vi redovisat de olika alternativ som finns och som gör det möjligt att köra Disgen 2016 i våra kära Apple/Mac-datorer.

Intresset för vår gruppen växer långsamt. Det är bland Apple/Mac-användarna ett större intresse för **MacFamilyTree** och **Reunion**.

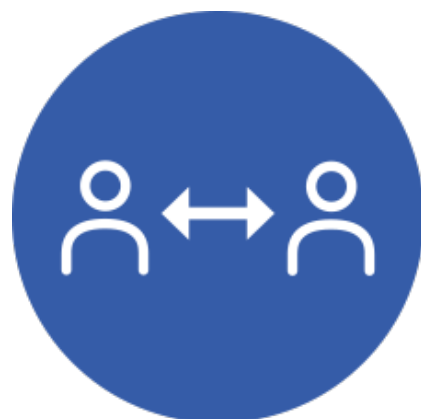
Den som är intresserad av dessa släktforskningsprogram kan studera MacFamilyTree Nordens Hemsida <https://www.facebook.com/groups/macfamilytreesverige/members/> eller Reunions hemsida <http://gensoft.se/>.

Helge Olsson
Mac- och Reunionfadder
helge@dis-syd.se

*Ge dig själv en present på det nya året
skicka in ditt Disbytutdrag!*

Disbyt är databasen som ger dig ytterligare möjligheter att söka efter dina förfäder. Du får också möjlighet att byta uppgifter med andra släktforskare. Databasen består av 36,5 miljoner poster och är uppbyggd av DIS-medlemmar som har skickat utdrag från sina släktforskningsprogram. Som medlem i DIS kan du skicka bidrag till Disbyt. Instruktioner för hur man gör ett Disbyt-bidrag hittar du på DIS hemsida under rubriken Disbyt. Den nya symbolen för Disbyt ses här intill. Våra Disbytombud finner du på sista sidan.

SLÄKTFORSKNINGENS DAG

2018-01-20

Plats: Olika orter i Bekinge, Halland och Skåne.
Ta reda på vad din lokala släktforskarförening arrangerar.

ÅRSMÖTE DIS Syd

2018-03-18

Plats: 47:an Storgatan 47 Klippan

Tid: 13.00 -16.00

Föredragshållare: Bengt Gärdfors

Ämne: Tysklandsfararna - historien om en bortglömd utvandring.

ESLÖV

Plats: Karidal, Föreningstorget med parkering nära polishuset.

Tid: 13.00 -16.30

Obligatorisk anmälan

Kontaktperson: Kerstin Olsson

kerstin@dis-syd.se, 0733-32 46 48

Kostnad 40 kr inklusive kaffe, te och smörgås.

2018-02-03

DIS-träff

Tema: Anders Larsson och Patrik Hansson hjälper nybörjare i Disgen att komma igång.

2018-02-24

DIS-träff

Tema: Hjälp med att konvertera till Disgen2016 med Anders Larsson.

2018-03-03

DIS-träff

Tema: Anders Larsson visar utskriftsmallar för Disgen och hur man justerar utskrifter efter eget behov.

2018-04-07

DIS-träff

Våra Disbytombud Kent Hektor och Ragnar Dyrland-Kristiansen visar hur man gör Disbytutdrag och hur man söker i Disbyt.

2018-04-28

DIS-träff

Tema: Man kan faktiskt hitta personer som saknas i kyrkoböckerna i Sjömanshusen. Anders Larsson visar och berättar.

2018-05-26

DIS-träff

Tema: Frågor om släktforskning besvaras av Anders Larsson. Frågor skickas i god tid till kerstin@dis-syd.se.

2018-06-02

DIS-träff

Tema: Patrik Hansson och Anders Larsson svarar på inskickade frågor om Disgen2016. Frågor skickas i god tid till kerstin@dis-syd.se.

HELSINGBORG

Plats: Helsingborgs Stadsarkiv, Västra Sandgatan 7

Tid: kl. 14.00-17.00

Obligatorisk anmälan

Kontaktperson: Anders Lindberg anders.lindberg@dis-syd.se, 0708-39 79 08

2018-02-20

DIS-träff

Tema: Fråga en fadder. Torgny Larsson och Magnus Hellbom svarar på frågor.

KLIPPAN

Plats: Släktlokal på Storgatan 37

Obligatorisk anmälan, begränsat antal platser

Kontaktperson: Lena Ringbrant Ekelund lena@dis-syd.se, 0435-71 10 60

Grundkurs kartor och bilder i Disgen

Tre torsdagar den 18/1, 1/2 och 15/2

kl. 18.00-20.00

Fortsättningskurs kartor i Disgen

Två söndagar den 11/2 och 4/3

kl. 10.00-14.00

Grunderna i Disgen

Vi planerar för en studiecirkel våren 2018 om grunderna i Disgen 2016 tillsammans med Studieförbundet Vuxenskolan i Klippan. Plats SV i Klippan lokal 47:an. Tider bestäms i samråd med deltagarna. För medlemmar är cirkeln gratis. Kontaktperson; Marie Munke marie@dis-syd.se, 070-344 21 12.

KRISTIANSTAD

Introduktionsträffar om grunderna i Disgen2016, i samarbete med Kristianstadsbygdens Släktforskarförening och Studieförbundet Vuxenskolan. Det blir tre träffar och du använder din egen dator och du ska ha

skaffat dig Disgen2016. Plats Studieförbundet Vuxenskolan, Östra Vallgatan 10 i Kristianstad. Träffarna är gratis och startar under februari. Kontaktperson Mats J Larsson, mats@dis-syd.se, 044-12 63 91.

LUND

Plats: ArkivCentrum Syd, lokal Fasickeln, Porfyrvägen 20

Tid: 14.00 - 17.30

Obligatorisk anmälan

Kontaktperson: Anders Lindberg

anders.lindberg@dis-syd.se, 0708-39 79 08

Kostnad: 40 kr inklusive kaffe och kaka.

2018-02-22

DIS-träff

Tema: Utskrifter i Disgen 2016. Torgny Larsson, Magnus Hellblom och Anders Lindberg guidar och svarar på frågor.

2018-03-22

DIS-träff

Tema: Att använda Disbyt. Torgny Larsson, Magnus Hellblom och Anders Lindberg guidar och svarar på frågor.

2018-04-19

DIS-träff

Tema: Fråga en fadder - workshop, 15 platser finns, först till kvarn.

Torgny Larsson, Magnus Hellblom och Anders Lindberg finns på plats.

RONNEBY

Plats: ABFs lokaler på Kungsgatan 2

Tid: 10.00 -14.00

Kontaktperson: Bo Lundgren

bo@dis-syd.se, 0735-28 88 25.

Ingen anmälan. Fika till självkostnadspris.

Vårens tema är hur du använder Disgen 2016 på bästa sätt.

2018-01-13

DIS-träff

2018-02-10

DIS-träff

2018-03-10

DIS-träff

2018-04-14

DIS-träff

2018-05-12

DIS-träff

Grunderna i Disgen

Vi planerar för en studiecirkel våren 2018 om grunderna i Disgen 2016 tillsammans med Studieförbundet Vuxenskolan i Ronneby. Det blir 5 träffar och du använder egen dator på vilken du har installerat Disgen. Plats SV i Ronneby vid torget. Tider bestäms i samråd med deltagarna. För medlemmar är cirkeln gratis. Kontaktperson; Staffan Knös staffan@dis-syd.se, 070-595 13 38

SÖLVESBORG

Plats: ABFs lokaler på Bancks väg 6, ingång baksidan

Tid: 16.00 -19.00

Kontaktperson: Bo Lundgren

bo@dis-syd.se, 0735-28 88 25.

Ingen anmälan. Fika till självkostnadspris.

Vårens tema är hur du använder Disgen 2016 på bästa sätt.

2018-01-21

DIS-träff

2018-02-18

DIS-träff

2018-03-18

DIS-träff

2018-04-22

DIS-träff

2018-05-13

DIS-träff

*DIS SYD önskar
alla medlemmar*

*GOD JUL &
GOTT NYTT ÅR*

Begränsad eftersändning

Vid definitiv eftersändning retur med
den nya adressen till:

DIS Syd
Porfyrvägen 20
224 78 Lund

B

Hjärtligt välkommen som medlem i DIS Syd

DIS Syd är en ideell förening som startade 1992. Föreningens ändmål är att främja kunskapen om, förståelsen för samt användningen av datorn som redskap i släktforskningen.

När du blivit medlem och har frågor så hjälper vi dig. Vi ställer upp med faddrar och kurser i ditt närområde. Vi hjälper dig att få ut mer av DIS produkter.

DIS Syd är den sydligaste regionföreningen i DIS, Föreningen för Datorhjälp I Släktforskningen. Vi samlar medlemmar från Skåne, Blekinge och södra Halland där fyra av fem DIS-medlemmar även är medlemmar i DIS Syd.

DIS Syd samarbetar med Skånes Släktforskarförbund och de femton lokala släktforskarföreningar som f.n. finns i regionen och vi medverkar ofta i deras olika sammankomster.

Vi anordnar egna arrangemang av olika slag, t.ex utbildningar. Se vårt program på föregående sida. Vi har förstås en egen hemsida för att underlätta kontakt släktforskare emellan, www.dis-syd.se.

Föreningens medlemsblad, **DISkutabelt**, kommer ut fyra gånger per år med användarerfarenheter, tips, programnyheter och föreningsnytt.

Medlemsavgiften i DIS Syd under 2018 är 70 kr, 35 kr för familjemedlemmar. Det förutsätter medlemskap i DIS som kostar 180 kr om året, 90 kr för familjemedlemmar.

Kom med du också och se vad vi har att erbjuda!

Styrelse

Jan Nilsson	Lagerlöfs väg 14	245 32	Staffanstorp	046-255788	jan@dis-syd.se	Ordförande
Marie Munke	Smålandsvägen 38	286 35	Örkelljunga	070-3442112	marie@dis-syd.se	Kassör
Anders I Andersson	Svarvaregatan 6	216 18	Limhamn	0706-849685	webmaster@dis-syd.se	Sekreterare, webmaster
Anders Lindberg	Luzernvägen 1 D	227 38	Lund	0708-397908	anders.lindberg@dis-syd.se	Ledamot, utbildningsansvarig
Bo Lundgren	Tostebergavägen 11	295 73	Nymölla	0735-28 88 25	bo@dis-syd.se	Ledamot
Kerstin Olsson	Östra Ströo 2602	241 91	Eslöv	0733-324648	kerstin@dis-syd.se	Ledamot
Staffan Knös	Gångbrogatan 2	372 37	Ronneby	070-5951338	staffan@dis-syd.se	Ledamot
Lena Ringbrant	Kamrersgatan 17	264 31	Klippan	070-2320079	lena@dis-syd.se	Ledamot

Faddrar

Anders Larsson	Mellang 3 A lgh 1103	233 32	Svedala		anders@dis-syd.se	Disgen
Arne Sörlöv	Norra Alnaryd 216	370 33	Tving	0721-505333	arne.s@dis-syd.se	Disgen
Bengt Kjellerström	Östra Vallgatan 41	223 61	Lund	070-2703944	bengt@dis-syd.se	Disgen
Benny Olson	Göingegatan 26	291 38	Kristianstad	044-331103	benny@dis-syd.se	Disgen
Bo Lundgren	Tostebergavägen 11	295 73	Nymölla	0735-28 88 25	bo@dis-syd.se	Disgen
Bo Strandberg	Limhamnsvägen 18 A	217 59	Malmö	040-232373	carl@dis-syd.se	Disgen
Magnus Hellblom	Soldat Bohms gata 13	226 51	Lund	0733-360102	magnus@dis-syd.se	Disgen
Staffan Knös	Gångbrogatan 2	372 37	Ronneby	070-5951338	staffan@dis-syd.se	Disgen
Torgny Larsson	Östra Hyllievägen 17	216 21	Malmö	0707-414018	torgny@dis-syd.se	Disgen
Lotta Sörensen	Nexövägen 27 C	294 35	Sölvesborg	0760-141262	lotta@dis-syd.se	Min Släkt
Helge Olsson	Västergatan 28	231 70	Anderslöv	0410-20002	helge@dis-syd.se	Apple/Mac
Thomas Björk	Jeppas gränd 1	243 30	Höör	077-3788685	thomas@dis-syd.se	Linux, Gramps
Lena Ringbrant	Kamrersgatan 17	264 31	Klippan	070-2320079	lena@dis-syd.se	Karthantering Disgen

Övriga funktionärer

Christer Thörn	Perstorp 405	284 92	Perstorp	0709-967687	christer@dis-syd.se	Valberedningens ordförande
Kent Hektor	Götgängen 18	271 44	Ystad	0707-530201	kent@dis-syd.se	Disbytombud
Ragnar Dyrlund-Kristiansen	Ruriks väg 4	237 31	Bjerred	0706-800992	ragnar@dis-syd.se	Disbytombud
Mats J Larsson	Lekholms väg 35	291 46	Kristianstad	044-126391	mats@dis-syd.se	Redaktör DISkutabelt

VAR MED I DIS SYD

VAR MED OCH PÅVERKA UTVECKLINGEN

VAR MED OCH HJÄLP DINA SLÄKTFORSKARKAMRATER DÄR DU KAN

